

2. Diagnoza rozwoju instytucjonalnego organizacji obywatelskich

W świetle Preambuły Konstytucji RP relacje państwo – obywatel i organizacje obywatelskie powinny układać się w myśl zasady pomocniczości, która oznacza, że zadania, jakie mogą być realizowane przez jednostkę (obywatela lub organizację obywatelską), nie powinny być wykonywane przez państwo. Misją i zadaniem państwa jest tak wspierać budowę i rozwój sektora obywatelskiego, by organizacje obywatelskie mogły skutecznie działać na rzecz dobra wspólnego. Właściwie funkcjonujący sektor obywatelski to istotowy element demokracji i rozwoju społecznego, a co za tym idzie ważny element funkcjonalny życia publicznego. W związku z tym, jednym z priorytetów kształtowania polityki państwa w zakresie wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego powinno być przeciwdziałanie wszelkim barierom i przeszkodom stojącym na drodze rozwoju instytucjonalnego organizacji pozarządowych. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego organizacji pozarządowych to działania zmierzające do podniesienia skuteczności, efektywności i konkurencyjności działania organizacji pozarządowych w zakresie realizacji ich działań misyjnych oraz poszerzanie grupy organizacji mających odpowiedni potencjał do podejmowania aktywności na rzecz wspólnoty. Wśród licznych barier i problemów na polu funkcjonowania instytucjonalnego, jakie są zgłaszane przez organizacje pozarządowe, wiele może zostać usuniętych lub złagodzonych przez wdrożenie odpowiednich mechanizmów wspierających.

2.1. Struktura barier i problemów zgłaszanych przez organizacje pozarządowe

Barierę i problemy przedstawiane przez organizacje pozarządowe jako najważniejsze przeszkody w ich funkcjonowaniu i rozwoju są jednym z istotnych tematów podejmowanych w badaniach dotyczących działania i rozwoju tychże organizacji¹. Co najmniej od roku 2005 lista najważniejszych problemów, z którymi borykają się organizacje, praktycznie nie ulega zmianie. Wysoki jest także odsetek organizacji, które napotykają na poważne przeszkody w prowadzeniu swojej działalności. Według badań GUS, w 2014 roku aż 71% organizacji deklarowało zmaganie się z co najmniej jedną istotną barierą znacząco utrudniającą im

¹ Za podstawowe źródła danych przedstawiających mechanizmy oraz zjawiska barier i problemów w działalności i rozwoju organizacji pozarządowych przyjęte zostały w prezentowanej analizie dane z raportu Głównego Urzędu Statystycznego pochodzące z badań przeprowadzonych w 2014 roku i opublikowane w dokumencie *Sektor non-profit w 2014 r, Warszawa 2016* oraz dane z raportu *Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2015, Warszawa 2016*, opracowanego przez Stowarzyszenie KLON/JAWOR. W zakresie analiz porównawczych wykorzystane zostały wyniki analogicznych badań prowadzonych przez oba podmioty w latach wcześniejszych.